

★ 1 ★

Nepažįstamasis pasirodė vos nuėjus gulti. Nepaisant vėlyvo meto, buvo karšta. Herbertui nesisekė užmigti. Atrodo, seneliui taip pat – jis brazdinosi savo kambaryje. Iš pradžių atidarė langą, paskiau jį uždarė. Tada vėl atidarė.

„Per karšta, – pamanė berniukas. – Toks čia ir miegas.“

Pats irgi buvo atsidaręs langą, tik kas iš to?

Tada pasigirdo beldimas į duris. Herbertas akimirksniu atsisėdo lovoje. Anapus sienos subraškėjo spyruoklinis senelio čiužinys.

– Kaip manai, kas čia? – šūktelėjo jis.

– Tikrai nežinau, – atsakė anūkas.

Iššokęs iš lovos užsitempė šortus. Name vėl nuaidėjo beldimas. Šį kartą ryžtingesnis.

– Taip, taip, jau einu, – burbtelėjo senelis.

Berniukas matė, kaip senelis nuėjo atidaryti durų. Vilkėjo ilgas apatines kelnes ir marškinius. Atrodė juokingai, bet Herbertas jau seniausiai liovėsi jo gėdytis. Senelis atrodė ir elgėsi taip, kaip norėjo. Toks buvo visada.

– Labas vakaras. Atleiskite, kad taip vėlai trukdau, – pasigirdo balsas nuo durų, – girdėjau, kad turite laisvų kambarių.

Vaikas ant pirštų galų priėjo arčiau.

– Tiesa, – atsakė šeimnininkas, – tačiau ne vidury nakties. Grįžkite rytoj ryte. Mes pradėdame darbą aštuntą.

Herbertas dirstelėjo jam per petį. Tarpduryje stovėjo aukštas vyras, pasibalnojęs nosį akiniais tamsiais rėmeliais. Vilkėjo rudą kostiumą.

– Suprantu, – tarė nepažįstamasis. – Dar sykį atsi-prašau už vėlyvą trukdymą, bet mano traukinys vėlavo, todėl dabar stoviu čia ir daugiau neturiu kur dėtis. Gal vis tik pavyktų rasti man kambarį nakčiai? Aš, žinoma, primokėsiu už nepatogumus.

Išvydęs Herbertą nusišypsojo. Paskui vėl surimtėjo.

Abu – nepažįstamasis ir berniukas – laukė, ką pasakys senelis.

Prieš kelerius metus jis perdarė seną svirną į nedidelį pensioną, savotišką viešbutį. Žmonės kalbėjo, kad

tai kvailystė ir kad jame niekas nenorės gyventi, tačiau jie nepagalvojo apie paukščių stebėtojus. Visai prie pat Eldsalos gyvenvietės buvo didelis ežeras, pritraukiantis tūkstančius paukščių. Jų pažiūrėti važiuodavo žmonės iš visos šalies. Taigi pensionas klestėjo.

Kur kas prasčiau laikėsi pats senelis – jau buvo labai suvargęs.

– Net nežinau, ką čia daryti, – išgirdo jį sakant. – Aišku, yra laisvų kambarių, bet jie nesutvarkyti.

Tada pasikasė galvą. Vaikas matė nepažįstamojo bagažą: du dideli juodos spalvos kelioniniai lagaminai.

Senelis irgi į juos žiūrėjo.

– Tai bent... – tarstelėjo. – Nejau paukščiams stebėti reikia tiek įrangos?

Vyras vėl nusišypsojo. Herbertas nesuprato, kodėl, – juk matėsi, kad nebuvo linksmas.

– Aš čia atvykau ne dėl paukščių, – atsakė šis.

– Šit kaip? – smalsiai ištarė senelis. – Tai gal dėl vapsvų?

Tada taip garsiai nusikvatojo, kad net užsikosėjo. Anūkui atrodė nejuokinga – jis negalėjo pakęsti vapsvų, kurios užplūdo prasidėjus karščiams. Iš pradžių oras įkaito kaip pragare, o paskiau dar ir vapsvų prisivo. Naktimis jie uždegdavo specialias žvakes, kurios atbaidydavo vabzdžius, nes kitaip būtų neįmanoma praverti langų. Senelis sakė, kad vapsvoms pasimaišė

protas: paprastai jos neskraido naktimis, bet šįkart elgėsi būtent taip.

– Pabandykime išspręsti klausimą dėl kambario, – pasakė nepažįstamasis, aiškiai nenoriš atskleisti, ko atvykęs į Eldsalą. – Aš paprastas žmogus, jei reikia, galiu miegoti tiesiog ant čiužinio. Sušalti tikrai neturėčiau.

Šeimininkas linktelėjo:

– Paimsiu raktą, – tarė. – Gausite kambarį, kurį valytoja sutvarkys rytoj. Ten yra lova ir nedidelė sofa.

Herbertas matė, kaip vyras įsitempė keldamas lagaminus. Atrodė labai sunkūs. Tačiau buvo dar kai kas... Berniukas pajuto, kaip iš baimės susitraukė pilvas. Nepažįstamajam pakėlus vieną lagaminą, ant medinių laiptų liko raudona dėmė.

„Kraujas, – pamanė vaikas. – Tas lagaminas kruvinas.“

– Koks mielas berniukas, – išgirdo Herbertas vyrą sakant, kai šis ėjo link svirno. – Leidžia pas jus vasaros atostogas?

– Tai mano anūkas, – atsakė šeimininkas. – Jis čia gyvena visą laiką, ir per vasaros atostogas, ir kitu metu.

Vaikas su nerimu stebėjo, kaip jie dingo pastate. Kad tik tas nepažįstamasis ko nors nepadarytų seneliui... Herbertas pasilenkė virš dėmės. Paėmęs ant laiptų gulėjusį šapelį brūkštelėjo per ją. Gal tai ne kraujas, o visai

kas kita? Vis dėlto taip nemanė ir krūptelėjęs numetė šapą šalin.

Netrukus senelis grįžo ir berniukas lengviau atsikvėpė. Dėmė ant laiptų jau spėjo patamsėti.

– Metas miegoti, – pavargęs ištarė senelis.

Vaikas nuėjo į savo kambarį. Ant naktinio stalelio gulėjo bloknotas, kuriame žymėdavosi viską, ką reikia atsiminti: ko nupirkti, kada sumokėti sąskaitas...

O kad senelis nebūtų nukritęs nuo laiptų ir susitrenkęs galvos... Gydytojai paaiškino, kas atsitiko, net nuotraukas parodė. Jo galvoje susidarė krešulys, o tai negerai. Iš pradžių net negalėjo vaikščioti ir kalbėti, bet po truputį taisėsi.

– Be manęs liktum vienas, – sakė Herbertui. – Mums taip netinka.

Tik po kiek laiko senelis galėjo grįžti namo. O kol jo nebuvo, Herbertas gyveno pas savo geriausią draugę Selę. Tai įvyko praėjusią vasarą, jam buvo ką tik suėję vienuolika. Dabar jau buvo dvylikos. Retkarčiais namuose pasirodydavo rimti suaugusieji. Sakydavo esantys iš savivaldybės ir nerimaujantys dėl Herberto. Mat netikėjo, kad senelis gali deramai juo pasirūpinti.

Berniukui vien apie tai pagalvojus suskausdavo pilvą. Kaskart jiems atėjus jis supykdamo. Labai supykdamo. Velniškai. Jei tie žmonės sumanytų priversti jį gyventi

pas svetimus, jie su Sele pabėgtų. Vaikai kiekvienas savo spintoje laikė sukrautas kuprines – buvo puikiai pasiruošę, jei reikėtų nedelsiant sprukti. Iš pradžių pasislėptų Slaptajame Kambaryje sename malūne, o paskui jau žiūrėtų, kur traukti toliau.

Už atviro lango zirzė vapsva. Nepaisydamas karščio Herbertas susirangė po antklode. Tos vapsvos buvo kažkokios keistos; nepažįstamasis taip pat. Berniukas negalėjo liautis apie jį galvojęs. Kodėl pasirodė vidury nakties? Ir kodėl vienas lagaminų suteptas krauju?

★ 2 ★

Plaukimo pamokos vyko Eldsalos baseine. Herbertas ir Selė lankydavo jas rytais tris kartus per savaitę. Senelis sakė, kad tai mažiausias baseinas pasaulyje. Kodėl? Nes Eldsala tokia mažytė.

Herbertas nesuprato, kodėl jis nuolat pabrėždavo, kad miestelis yra mažas. Čia juk buvo visko, ko reikia, pavyzdžiui, baseinas, biblioteka, dvi mokyklos ir bankas. Ir didelis, tankus miškas.

Selė kaip paprastai laukė šalikelėje prie pašto dėžutės. Kiek toliau matėsi sodyba, kurioje gyveno su tėvais, broliais bei seserimi. Jos tėvai buvo vieninteliai tikri ūkininkai, kuriuos Herbertas pažinojo, – turėjo daugiau karvių, nei jis pajėgė suskaičiuoti. Mergaitė klausė tėvų, ar Herbertas galėtų gyventi pas juos, jei senelį visai apleistų jėgos, bet šie atsakė neigiamai. Kar-

tais priimdavo jį kuriam laikui, bet ne nuolatos. Berniukui tai atrodė keista – sodyba buvo didžiulė, vietos tikrai nepritrūktų.

– Vakar pas mus atvyko toks vyras, – tarė jis Selei.

Ši mosavo krepšiu su maudymosi reikmenimis. Herbertas papasakojo apie nepažįstamąjį ir jo lagaminus.

– Kraujas? – pasibaisėjo draugė.

– Man atrodo, – atsakė berniukas.

Nepaminėjo, kad ryte, kai parodė dėmę ant laiptų seneliui, šis atsakė, kad Herbertas turi „labai lakią fantaziją“ ir kad „tai gali būti bet kas“.

– Šiurpu, – tarė Selė. Tada pamojavo ranka sau priešais veidą: – Tos vapsvos išvarys mane iš proto! Jų pilna visur. Tėtis vakar užmušė mažiausiai penkias.

Ir atsidususi tęsė:

– Nors labiausiai iš proto varo Miranda. Šįryt užsiraikino tualete ir sėdėjo ten užsidariusi.

Miranda buvo Selės vyresnioji sesuo. Jos visą laiką pykosi. Gal ir gerai, kad Herbertui neleidžia persikelti į draugės šeimą. Bent jau nereikia rietis su ta nuoboda.

Bičiuliai ėjo per mišką. Aukšti medžiai ant kelio metė šešėlį. Giliau tankmėje plytėjo pievelė, o joje stovėjo malūnas. Ten buvo mėgstamiausia jų slėptuvė. Iš išorės jis atrodė senas ir nutriušęs, bet įėjęs į vidų ir pakilęs

prie durų stovinčiomis kopėčiomis atsidurdavai Slaptajame Kambaryje. Tiesa, reikėjo suprasti, kaip atsidaro lubose įrengtas liukas, o tą išmanė tik Selė ir Herbertas. Slaptasis Kambarys buvo puiki slėptuvė, apie kurią žinojo tik jiedu.

Tą rytą į plaukimo pamoką susirinko vos dešimt vaikų. Draugai pūkštelėjo į šaltą vandenį.

Trenerė atrodė sunerimusi:

– Praėjusią savaitę jūsų buvo trylika, – kalbėjo ji. – Pirmadienį vienuolika, o šiandien tik dešimt. Pasistenkite bent jūs nesusirgti, nes liksiu čia viena.

Herbertas purtė galvą, bandydamas iškratyti iš ausų vandenį.

– Kuo jie susirgo? – paklausė berniukas.

– Regis, karščiuoja, – atsakė trenerė. – Be to, juos kamuoja akių infekcija – akys labai raudonos.

Herbertas pašiurpo. Kad tik tai nebūtų vandens kaltė... Jis nieku gyvu negali susirgti. Kaitra labai išvargino senelį, todėl reikia padėti daugiau nei paprastai.

Staiga nuaidėjo garsus pokštelėjimas. kažkas kažką metė į langus. Išgirdęs tą garsą Herbertas sustingo vidury grybšnio. Lauke buvo Alfas su kompanija.

Selė tyliai sudejavo:

– Tik jo čia ir trūko... – ištarė.

– Nekreipkite dėmesio, – greitai pasakė trenerė.

Nuėjusi prie lango mostelėjo nenaudėliams nešdintis, bet Alfas tik išsišiepė. Mosikavo rankomis ir visaip vaipėsi. Herbertas nepažinojo bjauresnio žmogaus už tą berniukštį. Jis lankė tą pačią mokyklą kaip jiedu su Sele, tik buvo dvejais metais vyresnis. Visą laiką krėtė eibes ir mušėsi. Bjauresnis net už Selės seserį Mirandą.

Herbertas prisivertė nežiūrėti į jį ir plaukė toliau. Tada išgirdo patenkintą Selės balsą:

– Cha! Jam įgėlė! Ar matei, Herbertai? Jam įgėlė vapsva!

Pakėlęs galvą pamatė, kaip kompanija greitai sprunka tolyn nuo baseino, o Alfas laikosi susiėmęs už rankos.

– Taip jam ir reikia, – sumurmėjo berniukas.

– Teisingai! – pritarė Selė ir kumštelėjo į šoną. – Palenktyniaukim!

Tačiau Herbertas negalėjo atplėšti akių nuo langų. Šalimais plytėjo didelis parkas. Alfas su savo šutve dingo, bet dabar vaikas matė ką kita. Parke šmirinėjo aukštas siluetas. Tai jis! Nepažįstamasis! Vilkėjo tą patį kostiumą kaip praėjusią naktį.

– Kas atsitiko? – paklausė Selė.

– Pažvelk, ten tas, apie kurį šiandien pasakojau, – ištarė Herbertas ir parodė.

Mergaitė suraukusi kaktą išmeigė žvilgsnį.

– Ką jis ten veikia? – paklausė.

Berniukui irgi kirbėjo tas pats klausimas. Vienoje rankoje vyras laikė didelį stiklainį. Kitoje buvo bloknotas su rašikliu – juos apsidairęs numetė ant žemės. Tada staigiu judesiu atidarė indą, puolė į priekį ir akimirksniu prispaudė jį apverstą prie žemės.

– Nesuprantu, ką jis ten daro, – ištarė Selė.

Užtat Herbertas suprato.

Nepažįstamasis kažką gaudė.

– Gal renka drugelius? – spėliojo Selė jiems grįžtant iš baseino.

Balsas buvo kupinas dvejonės, tarsi pati netikėtų tuo, ką sako. Herbertas irgi negalvojo apie drugelius. Tas nepažįstamasis kažką slepia. Berniukas norėjo sužinoti, ką.

Grįžęs sutepė pietums sumuštinių sau ir seneliui. Šis sėdėjo ir vartė savo mėgstamiausią laikraštį „Eldsalos žinios“. Anūkas dirstelėjo pro petį. Senelis kaip visada skaitė nekrologus, kas Herbertui nepatiko. Jam neseniai suėjo septyniasdešimt vieni. Aišku, kad sulauks mažiausiai šimto.

– Aš truputį išeisiu, – pavalgęs tarė berniukas.

Jam kilo mintis, kurią norėjo patikrinti.

– Ar grįši vakarienės? – sunerimo senelis.

– Žinoma, – atsakė anūkas. – Šiandien juk ketinome kepti dešreles ant grotelių.

Šito jį išmokė vyresnysis Selės brolis. Senelis turėjo sutaisyti bulvių košės, jei tik pakaks jėgų.

Herbertas greitai nubėgo į pensioną. Buvusiame svirne dabar įrengti šeši kambariai. Vieno durys buvo pravertos. Viduje garsiai dainuodama darbavosi valytoja Harieta. Berniukas priėjo arčiau. Gal kaip tik tvarko nepažįstamojo kambarį?

Vaikas sustojo ant slenksčio. Taip, čia tas numeris. Jis pažino lagaminus. Kodėl jie vis dar užrakinti? Ne kartą buvo slapta užmetęs akį į svečių kambarius – daiktai visada būdavo paskleisti aplinkui, o dabar beveik atrodė, kad čia niekas negyvena.

– Na ir išgašdinai! – pamačiusi jį šūktelėjo Harieta. – Kas nors atsitiko?

Berniukas pasimuistė:

– Ne, – atsakė. – Tik norėjau dirstelti į vieną dalyką.

Tada tą dalyką ir pamatė. Ant palangės gulėjo stora juoda knyga. Tokia pat juoda kaip nepažįstamojo lagaminai. Virš jos tingiai zvimbė vapsva.

– Kokia čia knyga? – paklausė jis.

– Tai ne mūsų reikalas, – ryžtingai atsakė Harieta. – Liesti svečių daiktų nevalia.

Tačiau Herbertas pripuolė prie lango jai dar nespėjus paprieštarauti.

– Tuoju pat liaukis! – pareikalavo valytoja ir staigiai

ištraukė knygą jam iš rankų. Vis dėlto viršelį berniukas pamatė. Jį puošė didelė auksinė raidė Z ir žodžiai „Tie, kurie niekada nemiega“. Nors buvo karšta, vaiką nupurtė šaltis. Kokia tai knyga? Ir kas niekada nemiega?